

UZASADNIENIE

S. O. wniosła o zasądzenie na jej rzecz alimentów od pozwanych: E. K. w wysokości 450 zł miesięcznie, C. K. w wysokości 400 zł miesięcznie, W. O. (1) 200 zł miesięcznie oraz W. O. (2) w wysokości 200 zł miesięcznie.

Podana w uzasadnieniu pozwów, że jest osobą niepełnosprawną od urodzenia, która nie ma realnej możliwości pracy zarobkowej.

Jej rodzice mają na wychowaniu jeszcze dwójkę niesamodzielnych dzieci i pomoc jaką od nich uzyskuje wraz z rentą powódki nie jest wystarczająca na zaspokojenie wszystkich potrzeb powódki.

Pozwani W. O. (1) i W. O. (2) pomagają jej materialnie i utrzymują z nią dobry kontakt natomiast pozwani C. K. i E. K. nie wspierają ją w żaden sposób.

Pozwani W. O. (1) i W. O. (2) uznali powództwo.

E. K. i C. K. wnieśli o oddalenie powództwa.

Wskazali, że do alimentacji powódki powołani się w pierwszej kolejności jej rodzice.

Sytuacja pozwanych, ich wiek, stan zdrowia i dochody nie pozwalają na wspieranie pieniężne powódki, gdyż pozwanym z trudem starcza na własne potrzeby.

Pozwani zakwestionowali też wielkość potrzeb powódki i brak możliwości zarobkowych po jej stronie.

Sąd ustalił co następuje :

Powódka S. O. urodziła się (...)

Jest osobą niepełnosprawną od urodzenia z powodu rozszczepu kręgosłupa.

Porusza się wyłącznie na wózku inwalidzkim i wymaga pomocy osoby trzeciej w codziennej egzystencji.

Powódka do 2015r mieszkała ze swoją matką A. O..

Następnie wyprowadziła się i wynajęła samodzielne mieszkania, gdzie początkowo zamieszkiwał także jej kolega S. M..

S. O. otrzymuje rentę socjalną w wysokości 644 zł miesięcznie.

Wynajmowane przez nią mieszkanie mieści się na ulicy (...) w O..

Czynsz dla wynajmującego wynosi 800 zł miesięcznie.

Ponadto najemca uiszcza wszelkie opłaty eksploatacyjne.

Powódka jest właścicielką samochodu osobowego F. (...), który umożliwia jej poruszanie się w tym przejazdy na zajęcia szkolne i rehabilitację.

Ponadto nabyła wózek elektryczny, wymagający konserwacji i częstych remontów.

Powódka jest słuchaczką semestru trzeciego w Policealnym Studiów Zawodowym (...) w O. na kierunku technik administracji.

Ponadto uczestniczy w zajęciach Środowiskowego (...) w O..

Powódka ponosi wydatki na rehabilitację, na którą dojeżdża na osiedle (...) jak też na leki przeciwbólowe oraz leki i środki higieniczne związane ze stanem układu moczowego.

Najwięcej wydaje na cewniki.

(dowód : przesłuchanie świadków : J. O. k 131-132 , S. M. k 270-271 , przesłuchanie powódki k 272 , odpis aktu urodzenia k 10 , zaświadczenie k 11 , kopia umowy najmu k 12-14 , orzeczenie o niepełnosprawności k 15 , faktury k 16-19, 21-22 , zaświadczenia k 244- 245 , lista transakcji k 246-269).

Ugodą zawartą w dniu 16 marca 2016r w sprawie III RC 1079/15 Sądu Rejonowego w Olsztynie powódka ustalił z ojcem J. O. obniżenie alimentów z wysokości 450 zł miesięcznie do wysokości 200 zł miesięcznie.

J. O. zamieszkiwał wówczas w G. razem z 17-letnim synem.

Zarabiał około 2600 zł miesięcznie zaś 1500 zł wydawał na wynajęcie mieszkania i opłaty z nim związane.

Wyrokiem z dnia 16 marca 2016r w sprawie III RC 1064/15 Sąd Rejonowy w Olsztynie zasądził od A. O. , matki powódki , alimenty na jej rzecz w wysokości 100 zł miesięcznie.

A. O. w czasie wyrokowania zarabiała około 1900 zł miesięcznie.

Razem z nią mieszkał też syn A. uczeń I klasy Liceum Ogólnokształcącego.

Sytuacja powódki była zbliżona do obecnej z tym , że wówczas określała S. M. jako partnera (dowód : protokoły rozpraw i orzeczenia w sprawach : III RC 1064/15 i III RC 1079/15 Sąd Rejonowego w Olsztynie).

Obecnie obaj młodsi bracia powódki zamieszkują z jej ojcem J. O..

Jego zarobki są zmienne, jak wynika z informacji pracodawcy to jest Wojewódzkiego Inspektoratu (...) w G. za okres od stycznia do czerwca 2017r wahały się od 5371 zł do 2564 zł.

Nadal mieszka i pracuje w G. i ponosi zbliżone koszty utrzymania.

Matka powódki A. O. nadal pracuje w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Oddział (...) - (...) zaś jej dochody to przeciętnie około 2000 zł netto miesięcznie.

Za okres półroczny suma zarobków netto to 13. 897 zł.

A. O. przez pewien czas nie utrzymywała kontaktów z córką.

W czasie trwania sprawy ich relacje uległy poprawie (dowód : zaświadczenie k 222 , karta wynagrodzeń k 225 , zeznania świadków : M. P. (1) k 271 – 271 v, J. O. k 131-132).

Pozwani C. K. i E. K. mieszkają w M. w lokalu komunalnym.

Opłacają czynsz w wysokości 745,24 zł miesięcznie.

Nadto ponoszą opłaty za energię elektryczną, gaz i telefon.

Są właścicielami samochodu osobowego, zaś wydatki na paliwo wynoszą około 300 zł miesięcznie.

Utrzymują się wyłącznie ze świadczeń emerytalnych, które wynoszą : 1978 zł w przypadku C. K. i 1180 zł w przypadku E. K..

C. K. ma 68 lat zaś E. K. 72 lata.

Pozwany leczy się na nadciśnienie i choroby górnych dróg oddechowych zaś pozwana cierpi na bóle kręgosłupa i żylaki (dowód: umowa najmu k 124-125 , informacja o wysokości czynszu k 126 , wyciągi z rachunków bankowych k 128-136 , zeznanie podatkowe k 137-139 , faktury k 233-239 , dokumentacja lekarska k 241-243, zeznania świadka M. P. k 271 , przesłuchanie pozwanych 272-272v).

Powyższe okoliczności faktyczne sąd ustalił w oparciu o przedłożone przez strony dokumenty oraz zeznania świadków i przesłuchanie stron.

W części , w której sąd uznał je za istotne dla rozstrzygnięcia w sprawie było one zasadniczo besporne.

Sąd zważył co następuje :

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie tylko w takim zakresie w jakim zostało uznane.

Jak wynika z samego pozwu pozwani W. O. (1) i W. O. (2) wspomagają powódkę materialnie w szerokim zakresie i samo złożenie pozwu było motywowane chęcią prawnego potwierdzenia takiego stanu rzeczy.

Nie można więc w uznaniu pozwu dopatrzeć się sprzeczności z prawem, zasadami współżycia społecznego czy zamiaru obejścia prawa.

Jednocześnie sąd uznał za zasadne stanowisko pozwanych E. K. i C. K. domagających się oddalenia powództwa w zakresie ich dotyczącym.

Podstawę prawną żądania stanowi art. 132 kro, zgodnie z treścią którego obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo, gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami.

Podkreślić należy, iż dla stwierdzenia skuteczności roszczenia powódki wymagane było przede wszystkim wykazanie, iż pozostają ona w niedostatku. Zgodnie bowiem z treścią art. 133 § 2, poza wypadkiem wskazanym w § 1, (który określa kryteria obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dzieci), uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku.

W tym miejscu jednakże godzi się zauważyć, iż ustawodawca nie zdefiniował jednak pojęcia „niedostatku”. Liczne próby w tym zakresie podejmowane były zarówno w orzecznictwie, jak i w literaturze i to jeszcze w poprzednim stanie prawnym, kiedy to omawiane zagadnienie było równie aktualne. Wskazać przy tym należy na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 września 1958 r., sygn. akt II Cr 817/57 (OSP iKA 1959, nr 11, poz. 294 z glosą S. Garlickiego, s. 627), w którym sąd ten zaprezentował stanowisko, że pojęcie niedostatku jest względne- „nie odnosi się ono bowiem tylko do takiego stanu, gdy uprawniony do alimentacji nie posiada żadnych środków utrzymania, lecz określa także i taką sytuację materialną osoby uprawnionej, gdy nie może ona w pełni zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb”.

S. niedostatku nie można więc utożsamiać z sytuacjami granicznymi, a więc takimi, gdy osoba dochodząca alimentów nie ma żadnych dochodów.

Wyłączałyby to bowiem wszystkie takie sytuacje, w których osoba ubiegająca się o alimentacje korzystała z pomocy ośrodków pomocy społecznej czy osób trzecich.

Można się spotkać w orzecznictwie , zwłaszcza sądów powszechnych z zapatrywaniami odmiennymi, według których w niedostatku są osoby, które mają trudności w utrzymaniu się na poziomie minimalnym.

Jest to jednak niesłuszne zawężenie zakresu znaczenia pojęcia niedostatku.

W języku potocznym niedostatek nie może być utożsamiany z biedą czy ubóstwem.

Jest to stan, w którym fizyczna egzystencja osoby nie jest zagrożona, jednakże nie może ona zaspokoić swoich potrzeb w takim zakresie jaki w konkretnych uwarunkowaniach społecznych jest uważany za godny i jej należny z tytułu wieku, stanu zdrowia i sytuacji osobistej.

W realiach przedmiotowej sprawy powódka dąży do zapewnienia sobie warunków jakie byłyby zapewne dla niej dostępne, gdyby była osobą w pełni sprawną.

Mogłaby wówczas zapewne mieszkać sama nie zaś z rodzicami i zdobywać na to niezbędne środki.

Dla zapewnienia jej społecznej aktywności przydatne jest również posiadanie własnego samochodu czy też wózka elektrycznego.

Wydatki na leki, środki higieny są spowodowane jej niepełnosprawnością.

Sąd, który miał bezpośredni kontakt z powódką podziela również ocenę, że jej szanse na podjęcie zatrudnienia są bardzo niske.

Praca na odległość czy przy komputerze może być wykonywana przez osobę poruszającą się na wózku inwalidzkim, jeśli nie towarzyszą temu inne dolegliwości, na które wskazuje powódka.

Dodać też należy, że praca w tzw. telemarketingu wymaga szczególnych cech psychicznych, których powódka nie posiada.

Jej położenie jest więc rzeczywiście trudne.

Powódka należy do tej grupy osób, wobec których nie można oczekiwać realnego osiągnięcia samodzielności materialnej nawet w bardzo długiej perspektywie.

Środki jakie otrzymuje ona z tytułu pomocy społecznej nie są zaś wystarczające do zaspokojenia jej usprawiedliwionych potrzeb.

Stąd też pomimo wieku powódki utrzymuje się obowiązek alimentacyjny jej rodziców.

Nie oznacza to jednak, że może on być rozciągnięty na dalszych krewnych.

Obciążenie zobowiązanych w dalszej kolejności alimentacją osób pełnoletnich, trwale niezdolnych do samodzielnego utrzymania się może, w ocenie sądu, nastąpić tylko w takich szczególnych i wyjątkowych sytuacjach, gdy pozwala na to ponadprzeciętnie dobra sytuacji zobowiązanych w dalszej kolejności.

Alimentowanie przez nich członków rodziny znajdujących się w niedostatku zgodne jest wówczas z zasadami solidaryzmu i sprawiedliwości społecznej.

W innych przypadkach utrzymanie takich osób jest zadaniem państwa i ich rodziców.

W realiach przedmiotowej sprawy łączny dochód pozwanych E. i C. K. wynosi około 3000 zł miesięcznie.

Ponoszą oni spore koszty mieszkaniowe jak również wydatki na leki.

Pozostała im kwota wystarcza więc na życie na skromnym poziomie.

Pozwani są emerytami, ich możliwości zarobkowe są tożsame z dochodami z systemu zabezpieczenia społecznego.

Nie można więc domagać się od nich kwot znacznie wyższych niż te, którymi są obciążeni rodzice powódki.

Dodać przy tym należy, że alimenty od rodziców są tylko uzupełnieniem zasadniczego źródła utrzymania jakim jest renta socjalna powódki.

Inną okolicznością jest fakt, że pomimo, że rodzice powódki musząłożyć na utrzymanie jeszcze dwójki niesamodzielnych dzieci, alimenty obecnie ich obciążające wydają się nie w pełni wyczerpywać ich możliwości płatniczych.

Zamiar obciążenia kosztami utrzymania powódki wszystkich jej dalszych wstępnych nie ma wystarczającego umocowania w obowiązujących przepisach prawnych jak też praktyce orzeczniczej sądów powszechnych.

Nawet alimenty zasądzone od dziadków na rzecz osób małoletnich mają charakter wybitnie subsydiarny i nie mogą zastępować świadczeń ich rodziców.

Mając na uwadze powyższe okoliczności i argumenty sąd doszedł do przekonania, że powództwo wobec C. K. i E. K. należało oddalić.

Wobec takiej oceny okoliczności, które sąd uznał za istotne dla rozstrzygnięcia i wniosków z niej płynących sąd poniechał przeprowadzania dalszych dowodów wnioskowanych przez pozwanych uznając sprawę za dostatecznie wyjaśnioną.

Sytuacja zdrowotna i osobista powódki przemawia jednoznacznie za odstąpieniem od obciążania jej kosztami procesu poniesionymi przez pozwanych wymienionych powyżej.

Stąd też na mocy art. 102 kpc orzeczono jak w pkt. V części dyspozytywnej wyroku.

Z tychże samych względów odstąpiono od obciążania powódki i pozwanych, którzy uznali powództwo kosztami sądowymi – na podstawie art. 113 pkt 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

O wynagrodzeniu za pomoc prawną wykonywaną z urzędu orzeczono po myśli § 8 pkt 5 w zw. z § 4 i § 10 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.